

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

7/5742
GK=159

Sayı : B.03.0.KGM.0.00.00.05/2012-610.01-261/2417/4898
Konu : Yazılı soru önergesi

24/07/2012

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi: a) Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 09/04/2012 tarihli ve A.01.0.KKB.0.10.00.00-59105 sayılı yazı,
b) 26/04/2012 tarihli ve 1694/3488 sayılı yazı.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan, Diyarbakır Milletvekili Nursel Aydoğan tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/5742 Esas Nolu soru önergesine ilişkin cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (b) yazımızla ek süre istenilmiş olup, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap örneği iki nüsha halinde ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Sadullah ERGİN
Bakan

EK:

Soru önergesi cevabı (2 adet)

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.KGM.0.00.00.05/2012-610.01-261/2528/5085
Konu : Yazılı soru önergesi

24/07/2012

Sayın Nursel AYDOĞAN
Diyarbakır Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/5742 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

1- A- 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun, "Zorlayıcı araçların kullanılması" kenar başlıklı 50. maddesinde, zincir ve demire vurmanın hiçbir hâlde tedbir olarak uygulanamayacağı; kelepçe ve bedensel hareketleri kısıtlayıcı araçların, yetkili makamın önüne getirildiğinde çıkarılmak kaydıyla, sevk ve nakil sırasında kaçmayı önlemek için; hekimin talimat ve gözetiminde olmak üzere tıbbî nedenlerle; diğer kontrol usullerinin yetersizliği hâlinde hükümlünün kendisine veya başkalarına zarar vermesine veya eşyayı tahrip etmesine engel olmak için kurum en üst amirinin emriyle kullanılabileceği; çocuk hükümlüler için, sevk ve nakil sırasında dahi kelepçe ve bedensel hareketleri kısıtlayıcı araçların kullanılamayacağı;

B- Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzüğü,

a) "Arama, güvenlik tatbikatı ve sayım" kenar başlıklı 46. maddesinin birinci fıkrasında, kurumlarda, oda ve eklentilerinde, hükümlünün üst ve eşyasında habersiz olarak her zaman arama yapılabileceği; kurumun tamamında her ay bir kez mutlaka arama yapılacağı; oda ve eklentilerinde yapılacak aramalarda bir hükümlünün hazır bulundurulacağı; altıncı fıkrasında, sayımların, Tüzüğü 22. maddesinde belirtilen görevliler tarafından, dörtlü vardiya hizmetinin uygulandığı kurumlarda sabah, akşam ve gece olmak üzere günde üç kez, diğer vardiya hizmetlerinin uygulandığı kurumlarda ise her vardiya değişiminde yapılacağı; yedinci fıkrasında, idare tarafından uygun görülmesi durumunda, her zaman sayım yapılabileceği; olağanüstü durumlarda, kurum en üst amirinin talebi, Cumhuriyet başsavcısının oluru ile dış güvenlik görevlilerinin sayımlara katılabileceği;

b) "Ziyaret ve görüşlerde uyulacak esaslar" kenar başlıklı 129. maddesinin üçüncü fıkrasında, kurum görevlileri ve dış güvenlik görevlileri dahil olmak üzere, sıfat ve görevi ne olursa olsun, kurumlara girenlerin duyarlı kapıdan geçmek zorunda oldukları; bu kişilerin üstlerinin metal dedektörle aranacağı; eşyalarının x-ray cihazından veya benzeri güvenlik sistemlerinden geçirileceği; ayrıca, şüphe hâlinde elle aranacakları; bu cihazların bulunmadığı yerlerde arama ve kontrollerin elle yapılacağı; ancak, milletvekilleri, mülkî amirler, hâkim, Cumhuriyet savcıları ve bu sınıftan sayılanlar, avukatlar, noterler, ceza infaz kurumları ve tutukevleri kontrolörleri, izleme kurulu başkan ve üyeleri, uluslararası sözleşmelerle yetkileri tanınmış kişi ve kuruluşların temsilcileri, ceza infaz kurumu ve tutukevi koruma birlik komutanı ile kurum müdürünün üstlerinin ağır cezayı gerektiren suçüstü hâlleri dışında elle aranamayacağı; duyarlı kapı cihazının ikazının sürmesi hâlinde bu

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

kişilerin ancak, elle aramayı kabul ettikleri takdirde kuruma girebilecekleri; ziyaret yerlerinin de ziyaret öncesi ve bitiminde aranacağı; altıncı fıkrasında, hükümlülerin, odalarından çıkış ve dönüşlerinde ayrı yerlerde ve farklı memurlarca üst ve eşya aramasına tâbi tutulacakları;

Hükümlerinin yer aldığı malûmlardır.

II- Erzurum Cumhuriyet Başsavcılığıyla yapılan yazışmaya verilen cevapta;

A- Ceza infaz kurumlarının yönetim ve dış koruması, hükümlü ve tutukluların sevk ve nakilleri ile sağlık hizmetlerinin Adalet, İçişleri ve Sağlık Bakanlıklarının işbirliğiyle düzenli ve etkili bir şekilde yürütülmesini amaçlayan ve 19/08/2011 tarihinde yürürlüğe giren, Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetim, Dış Koruma, Hükümlü ve Tutukluların Sevk ve Nakilleri ile Sağlık Hizmetlerinin Yürütülmesi Hakkında Protokolün, "Sevkler ve yol giderleri" kenar başlıklı 21. maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Ring aracı eksikliği dikkate alınmak suretiyle sevk ve nakillerde araçlar görevli devriye personel sayısı da dikkate alınarak en yüksek doluluk oranında kullanılır. İsteğe bağlı ve diğer sevkler bir arada yapılabilir." düzenlemesi çerçevesinde işlemlerin yürütüldüğü;

Jandarma Genel Komutanlığının "Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevlerinin Dış Koruması ile Sevk ve Nakil Hizmetleri Yönergesi" gereği, hükümlü ve tutukluların hastane, mahkeme veya başka bir kuruma naklinde sorumluluğun jandarma görevlilerine ait olduğu; Yönerge uyarınca hükümlü ve tutukluların sevk ve nakli sırasında kaçmalarını önlemek amacıyla kelepçe takılması, sevk edilenin koluna girilmesi, yeter sayıda personelle etrafında çember oluşturulması gibi sağlığa zarar vermeyecek şekilde gerekli bütün önlemlerin jandarma görevlileri tarafından alındığı;

Erzurum Cezaevi Jandarma Bölük Komutanlığının, Protokolün 19. maddesi uyarınca, zorunlu hâller dışında hükümlü ve tutuklu sevklerini öğleden önce ve öğleden sonra olarak plânlayıp uyguladığı; öğleden önce ve öğleden sonra iki grup hâlinde yapılan adliye sevklerinin tamamıyla tutuklu ve hükümlülerin uzun süre bekletilmemeleri amacını taşıdığı;

Hükümlü ve tutukluların, Protokolün 21. maddesinde belirtilen doluluk oranı göz önüne alınarak aynı araçla, ancak 5275 sayılı Kanunun 24. maddesinde belirtilen suç gruplandırılmaları yapılarak, kadın ve erkek mahkûmların farklı bölmelerde olacak şekilde, adliyeye götürülüp getirildikleri; araç içerisinde görevli jandarmanın da bulunduğu;

Erzurum Cezaevi Jandarma Bölük Komutanlığınca adliye ve hastanelere yapılan tutuklu veya hükümlü sevklerinin mevzuat hükümlerine uygun şekilde gerçekleştirildiği; Erzurum Adliye Binasında, içinde su ve tuvalet bulunan 5 farklı hükümlü ve tutuklu nezaret odasının bulunduğu, hükümlü ve tutukluların 5275 sayılı Kanunun 24. maddesi uyarınca suç gruplarına ayrılarak ayrı ayrı odalarda bekletildiği;

Hükümlü ve tutukluların, çağrıldıklarında, duruşma salonlarına ve savcı odalarına çıkarıldıkları; bazı tutuklu ve hükümlülerin ifadelerinin alınması işleminin veya duruşmasının erken bittiği, bazısının ise uzun sürdüğü; bu durumda, Cezaevi Jandarma Bölük Komutanlığınca adliyede bulunan araçla, sevk görevlisi tarafından jandarmanın sayısına ve güvenlik durumuna göre, işi biten tutuklu ve hükümlülerin ceza infaz kurumlarına geri götürüldükleri; ancak, her tutuklu veya hükümlü için ayrı bir devriye düzenlenmesinin veya ayrı bir araç verilmesinin imkânlar dahilinde mümkün olmadığı; planlamalarda önce güvenlik sonra da personel ve araç durumunun dikkate alındığı;

B- Hükümlü ve tutukluların, resmî kurum ve kuruluşlara, istek ve sorunlarını

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

dilekçeyle kapalı zarf içerisinde gönderebilme imkânlarının bulunduğu; bu çerçevede, terör suçlarından tutuklu olarak bulunan kadınların da, ilgili makamlara göndermiş oldukları şikâyet dilekçelerinin işleme konulduğu; söz konusu dilekçelerle ilgili olarak adlî ve idarî soruşturmaların yapıldığı; bu soruşturmaların sonuçlarının Bakanlığımız Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne ve Adlî Yargı Adalet Komisyonu Başkanlıklarına ayrı ayrı gönderildiği; hükümlü ve tutuklulara kararların tebliğ edildiği; bu kararlarda yasal başvuru yollarının da gösterildiği;

Kadın infaz ve koruma memurlarının odalardaki aramalarının, Tüzüğün 46. maddesinin birinci fıkrası hükmü doğrultusunda gerçekleştirildiği; aramalarda yasal mevzuata uygun davranıldığı ve hiçbir keyfi uygulama olmadığı;

Hükümlü ve tutukluların sayım işlemlerinin, Kurum görevlileri tarafından Tüzüğün 46. maddesinin altıncı ve yedinci fıkralarında belirtilen hükümler doğrultusunda gerçekleştirildiği; yasal mevzuata uygun davranıldığı ve hiçbir keyfî davranışın olmadığı;

Kadın hükümlü ve tutukluların, odalarından çeşitli nedenlerle çıkışları sırasında ve daha sonra odalarına alınmaları sırasındaki üst aramalarının, hükümlüler yönünden Tüzüğün 129. maddesinin altıncı fıkrasında yer alan "Hükümlüler, odalarından çıkış ve dönüşlerinde ayrı yerlerde ve farklı memurlarca üst ve eşya aramasına tâbi tutulurlar." hükmü uyarınca yapıldığı; anılan hükmün, Tüzüğün 186. maddesi uyarınca, tutuklular için de uygulandığı;

Hükümlü ve tutukluların ziyaretine gelenlerin üst aramalarının, Tüzüğün 129. maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen hüküm doğrultusunda yapıldığı; kadın ziyaretçilerin üst aramalarının ise kadın infaz koruma memurları tarafından idare binasının iç kısmında ve bu iş için ayrılmış kapalı bir yerde yapıldığı; aramanın tamamen insanlık onuruna yakışır şekilde ve yasal mevzuata uygun olarak gerçekleştirildiği; hiç kimsenin rencide edilmediği;

C- Kurumda barındırılan tutuklulardan birisi tarafından, 05/01/2012 tarihinde Erzurum Cumhuriyet Başsavcılığına yazılan ve tacize uğradığı yönündeki iddialarla ilgili başlatılan adlî soruşturma sonunda, herhangi bir taciz olayının vuku bulmadığı gerekçesiyle, görevli hakkında 11/03/2012 tarihinde kovuşturmaya yer olmadığına karar verildiği;

Erzurum E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda bulunan bazı tutukluların ileri sürdükleri suçlamalarla ilgili olarak, Erzurum Cumhuriyet Başsavcılığınca yürütülen adlî soruşturma kapsamında, kovuşturmaya yer olmadığına karar verildiği; yine aynı tutukluların gerek bir kısmının gerekse tamamının daha önce de bir çok kez Erzurum Cumhuriyet Başsavcılığına aynı nitelikte iddialar ileri sürüp, suçlamalarda bulundukları; bu iddialarla ilgili olarak, Erzurum Cumhuriyet Başsavcılığınca yürütülen adlî soruşturmalar kapsamında kovuşturmaya yer olmadığı yönünde iki ayrı karar verildiği;

Kurumda görevli infaz koruma memurları hakkında başlatılan disiplin soruşturması kapsamında, Kurum Disiplin Amirliğinin 07/10/2011 tarihli Kararıyla, taciz olayının olduğuna dair hiçbir kanıt bulunmaması nedeniyle, görevliler hakkında disiplin cezası verilmesine yer olmadığına karar verildiği,

Bildirilmiştir.

III- Erzurum E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu da dâhil olmak üzere, bütün ceza infaz kurumlarında barındırılan hükümlü ve tutuklular hakkında başta 5275 sayılı Kanun olmak üzere ilgili tüzük, yönetmelik ve genelge hükümlerine göre işlem yapılmaktadır. Tüm ceza infaz kurumlarının faaliyet ve işlemleri denetime tâbi kılınmaktadır. Bu çerçevede ceza infaz kurumları;

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

1- İdarî denetim kapsamında, Adalet Bakanlığı müfettişleri ile Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü hâkim ve kontrolörleri tarafından denetlenmektedir. Ayrıca, il ve ilçe insan haklarını inceleme komisyonları da ceza infaz kurumlarını idarî yönden denetleyebilmektedir.

2- Adlî denetim kapsamında, 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu ile oluşturulan infaz hâkimleri tarafından denetlenmektedir. Hükümlü ve tutuklular, cezanın infazına veya kurumdaki yaşam koşullarına ilişkin şikâyetleri nedeniyle infaz hâkimine şikâyet başvurusunda bulunabilmekte, infaz hâkiminin kararına karşı da ağır ceza mahkemesine itiraz edebilmektedir. Bu şekilde, kurumların bütün işlem ve faaliyetleri yargı denetiminden geçirilebilmektedir.

3- Sivil toplum kuruluşlarının denetimi kapsamında, 4681 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu hükümleri gereğince oluşturulan ve kurulduğu ağır ceza merkezlerinde faaliyet gösteren izleme kurulları, iki ayda en az bir kez kuruma giderek denetim faaliyetinde bulunmak zorundadırlar. İzleme kurulları, hazırlamış oldukları raporları Cumhuriyet başsavcılığına, Bakanlığımıza, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına ve görev alanına giren bir şikâyet söz konusu ise infaz hâkimliğine göndermektedirler. Sivil toplum denetimi kapsamında, Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığınca il ve ilçelerde sivil toplum temsilcilerinden oluşturulan il ve ilçe insan hakları kurulları da ceza infaz kurumlarını ziyaret edebilmektedirler

4- Parlamento denetimi kapsamında, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu ya da araştırma komisyonlarının başkan ve üyeleri ceza infaz kurumlarını ziyaret ederek araştırma ve denetleme faaliyetlerinde bulunabilmektedirler.

5- Uluslararası denetim kapsamında, Avrupa İşkencenin Önlenmesi Sözleşmesi gereğince Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi tarafından denetlenmesinin yanı sıra, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiserliği ve Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklamalar Çalışma Grubu tarafından da denetlenmektedir.

Ayrıca, Birleşmiş Milletler İşkenceye Karşı Sözleşmeye Ek İhtiyari Protokolün (OPCAT) onay süreci 27/09/2011 tarihi itibarıyla tamamlanmış ve Ek Protokol 27/10/2011 tarihinde Ülkemiz bakımından yürürlüğe girmiştir. Bilindiği üzere, Ek Protokol çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı gözaltı merkezleri ve ceza infaz kurumlarına Ek Protokolde belirtilen denetleme organınca ziyaretler düzenlenebilecektir.

Ceza infaz kurumları, yukarıda belirtilen hem ulusal hem de uluslararası bağımsız kuruluşlar tarafından periyodik aralıklarla haberli ve habersiz olarak ziyaret edilmekte, hükümlü ve tutukluların sağlık ve yaşam koşulları, iç güvenlik, sevk ve nakil işlemleri ile ilgili olarak gördükleri aksaklık ve eksiklikleri yetkili mercilere bildirmektedir. Hükümlü ve tutuklular tarafından gerek doğrudan gerekse sivil toplum örgütleri, resmî ya da özel insan hakları kuruluşları tarafından yapılan başvurular titizlikle incelenmekte, adlî ve idarî yönden yapılan soruşturmalar sonucunda kusur ve ihmali olan görevliler hakkında yasal gereğine titizlikle tevessül edilmektedir.

Bilgilerinize sunulur.

Sadullah ERGİN
Bakan